

РЕШЕНИЕ

№ 194

гр. София, 26 март 2024 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, трето наказателно отделение, в публично съдебно заседание на деветнайсети януари през две хиляди двайсет и четвърта година в състав :

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДАНИЕЛА АТАНАСОВА
ЧЛЕНОВЕ: МАЯ ЦОНЕВА
КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ

при секретаря .....НЕВЕНА ПЕЛОВА.....и с участието на прокурора.....ИВАЙЛО СИМОВ..... изслуша докладваното от съдия ..... КАЛПАКЧИЕВ ..... к.н.д. № ... 951... по описа за ... 2023 год. и, за да се произнесе, взе предвид следното :

Касационното производство е образувано на основание чл. 346, т. 1 НПК по касационни жалби на подсъдимия Г. И. и неговия защитник против решение № 99 от 27.07.2023 г., постановено по в.н.о.х.д. № 92/2023 г. по описа на Апелативен съд – Велико Търново.

С касационната жалба на защитника на подсъдимия се релевират касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 – 3 НПК. В жалбата се излагат възражения за това: че въззивният съд неправилно е приложил закона, тъй като е следвало да квалифицира извършеното като телесна повреда, а не като убийство, доколкото на 24.05.2020 г. жертвата е била жива, а смъртта е настъпила едва на 2.06.2020 г.; че въззивният съд е допуснал съществени нарушения на процесуалните правила, като не е уважил искането на защитата за извършване на повторна съдебномедицинска експертиза от вещи лица от друг, различен от Плевенския, съдебен район; че във въззивното решение не са изложени мотиви за авторството и за правната квалификация на деянието; че наказанието е явно несправедливо, тъй като не е отчетено добросъвестното процесуално поведение на подсъдимия, неговото съдействие за оказване на медицинска помощ на жертвата и на разследващите непосредствено след деянието. С жалбата на защитника се отправят искания за отмяна на въззивното решение и присъдата и за връщане на делото на първата или втората инстанция за отстраняване на нарушенията в мотивите и за допускане на повторна съдебномедицинска експертиза; алтернативно за отмяна на решението и за оправдаването на подсъдимия; алтернативно за изменение на решението и за прилагане на закон за по-леко наказуемо престъпление, като се наложи наказание, различно от доживотен затвор.

В жалбата на подсъдимия И. се поддържат и трите касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 – 3 НПК. Нарушението на закона се обосновава с твърдение за

липса на доказателства за авторството на престъплението, както и за основаване на присъдата и на въззивното решение на предположения и на несъществуващи доказателства. Нарушението на процесуалните правила се аргументира с: липса на мотиви във въззивното решение; липса на мотиви при определяне на наказанието, включително неотчитане на доказателствата за личността на дееца, неговата трудова заетост, липсата на злоупотреба с наркотици. С жалбата се твърди още: че втората инстанция не е провела пълно, всестранно и неутрално разследване по делото; липсват мотиви защо се приемат едни доказателства за достоверни и защо други се отхвърлят; че въззивният съд не е проявил служебна активност за събиране на нови доказателства, съответно не е изключил недопустимите показания на свидетелите Ц. М. и Ч. Ч., а ги е използвал при формиране на вътрешното си убеждение по фактите; че във въззивното решение се възприема дословно заключението на съдебномедицинската експертиза без да се обсъжда доказателствената му стойност, включително немотивирано е прието, че подсъдимият е нанесъл повече от 100 удара на жертвата на деянието; че не е обсъдено във въззивното решение наличието на афект у подсъдимия, породен от болезнената му ревност към жертвата. В жалбата на подсъдимия се поддържа, че наказанието е явно несправедливо – апелативният съд е проявил пристрастност, не е обсъдил наличието на смекчаващи вината обстоятелства. С касационната жалба се отправят искания за изменение на въззивното решение и за приемане на квалификация за нанесена телесна повреда, а не за умишлено убийство, съответно за намаляване на наказанието, алтернативно за отмяна на решението и за връщане на делото за ново разглеждане.

Пред касационния съд защитникът на подсъдимия pledира за уважаване на подадените срещу въззивното решение жалби, като поддържа изложените в тях съображения. Защитникът моли въз основа на установените от инстанциите факти да се приеме по-лека правна квалификация и да се намали наказанието.

В съдебно заседание на касационната инстанция прокурорът от Върховната прокуратура изразява становище за неоснователност на жалбата. Според прокурора инстанциите по фактите са установили вярно фактичката обстановка въз основа на подробен анализ на доказателствата, а законът е приложен правилно, включително са изложени съответни мотиви за квалифициращите признаци по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 и пр. 4 НК. Представителят на държавното обвинение pledира за справедливост на наложеното наказание – доживотен затвор, за което в мотивите на първия и въззивния съд били изложени надлежни мотиви. Моли жалбата да се остави без уважение, а въззивното решение да се остави в сила.

Подсъдимият Г. И. в лична защита и в предоставената му последна дума пред ВКС изразява съжаление за стореното и дълбоко разкаяние; твърди, че не е искал да се стигне до фаталния край, но поради афекта и болезнената си ревност се е случило.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и провери атакувания съдебен акт в пределите, очертани в чл. 347, ал. 1 НПК, намери за установено следното:

Касационните жалби са допустими – подадени от процесуално легитимирани страни по чл. 349, ал. 3, вр. ал. 1, вр. чл. 253, т. 2 от НПК, в законоустановения от чл. 350, ал. 2 НПК срок, срещу акт, подлежащ на касационна проверка на основание чл. 346, т. 1 НПК.

Разгледани по същество, касационните жалби са неоснователни.

С присъда № 39 от 28.11.2022 г. по н.о.х.д. № 393/2021 г. Окръжен съд Плевен е признал подсъдимия Г. И. И. за виновен в това на 24.05.2020 г., около 23:00 часа в [населено място], умишлено да е умъртвил по особено мъчителен за

нея начин и с особена жестокост – П. Д. Д., като смъртта е настъпила на 2.06.2020 г. в УМБАЛ „болница“ – [населено място], поради което и на основание чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 и пр. 4, вр с чл. 115 и чл. 54 НК му е наложил наказание доживотен затвор, което да изтърпи при първоначален специален режим.

На основание чл. 45 ЗЗД съдът е уважил предявените от пострадалите граждански иски, като е осъдил подсъдимия да заплати както следва: на Д. Д. 100 000 лева неимуществени и 2000 лева имуществени вреди от престъплението, като за разликата до 150 000 лева е отхвърлил иска; на Е. Д. 100 000 лева неимуществени вреди от престъплението; на Д. Д. и Е. Д., като наследници на гражданския ищец Ц. П. – 80 000 лева неимуществени вреди от престъплението; присъдил е подсъдимият да заплати на гражданските ищци и законна лихва върху присъдените сума, считано от 2.06.2020 г. до окончателното плащане.

С присъдата в тежест на подсъдимия са възложени направените по делото разноски за държавна такса върху уважените размери на гражданските иски.

Присъдата е подписана с особено мнение по наказанието на председателя на съдебния състав и на член-съдията, които мотивирали на подсъдимия да се наложи вместо доживотен затвор наказание лишаване от свобода в размер на 18 години.

По жалба на защитника на подсъдимия, пред Апелативен съд – Велико Търново е било образувано в.н.о.х.д. № 92/2023 г., приключило с решение № 99 от 27.07.2023 г., с което на основание 334, т. 6, вр. с чл. 338 НПК въззивният съд потвърдил изцяло първоинстанционната присъда

Обобщено доводите в касационните жалби сочат на поддържани нарушения по чл. 348, ал. 1, т. 1-3 НПК:

- допуснато от въззивната инстанция съществено нарушение на процесуалните правила при допускане, събиране и оценка на доказателствата, довело до незаконосъобразно осъждане на подсъдимия; липса на мотиви във въззивното решение за авторството, правната квалификация и наказанието;

- нарушение на закона при приемане на квалификацията по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 и пр. 4 вр с чл. 115 НК, вместо подвеждане на установените факти под правните норми, уреждащи състави за причинена телесна повреда;

- явна несправедливост на наложеното на подсъдимия И. наказание, доколкото не са отчетени смекчаващите отговорността му обстоятелства.

С приоритет следва да се разгледа доводът в жалбите за допуснати от въззивния съд съществени нарушения на процесуалните правила при постановяване на решението, доколкото от неговата основателност, или не, в решителна степен зависи изходът от делото.

I. По касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК

Възраженията на подсъдимия и неговата защита в касационните жалби са, най-общо, че въззивният съд е допуснал съществени нарушения на процесуалните правила при допускане и оценка на доказателствените материали, както и че не е изложил мотиви във въззивния съдебен акт по съществени въпроси от значение за правилното решаване на делото:

1. Поддържа се в жалбата на защитника, че въззивният съд неоснователно и без мотиви е отказал да назначи повторна съдебномедицинска експертиза с вещи лица от друг съдебен район, различен от района на [населено място], като по този начин не е отстранил същия порок, допуснат от първоинстанционния съд; а в жалбата на подсъдимия, че съдът неоснователно е възприел заключението на съдебномедицинската експертиза, което борави с вероятности и предположения.

При допускане, приемане и оценка на заключенията на съдебномедицинските експертизи, второинстанционният съд не е извършил

съществени нарушения на процесуалните правила, нито е пропуснал да отстрани такива, осъществени от първата инстанция.

При отговора на този довод следва да се посочи, че в жалбата на защитника не се конкретизират причините, които да са налагали да бъде допусната от съдилищата по фактите повторна съдебномедицинска експертиза с вещи лица от друг съдебен район – различен от съдебния район на [населено място].

При запознаване с материалите по делото е видно, че в съдебното следствие пред първия съд са били проведени разпити на вещите лица от две, изготвени на досъдебното производство съдебномедицински експертизи: разпитан е доц.д-р Д. Д., който е изготвил заключението на основната и допълнителната съдебномедицинската експертиза за изследване на труп № 49/2020, като резултат от извършения от него оглед и аутопсия на трупа на жертвала П. Д.; разпитано е и вещото лице д-р С. К., който е изготвил заключението на съдебномедицинската експертиза по материали от досъдебното производство № 88/2020. Съответно, преди проведения разпит на вещите лица, Окръжният съд е прочел заключенията, като в този смисъл е спазил стриктно процедурата по чл. 282 НПК. Видно от протокола за съдебното заседание защитата е нямала възражения по приемането на заключението, изготвено от вещото лице д-р Д., но е изразила доводи против приемането на заключението, изготвено от д-р К. – л. 339 – л. 340 от съдебното дело по н.о.х.д. № 393/2021 г. на ОС Плевен. Аргументите на защитника са били, че постановлението на разследващия орган за назначаване на съдебномедицинска експертиза по писмени данни не му е било връчено лично, респективно не е спазена процедурата по чл. 151, ал. 1 и ал. 2 НПК, както и че на писменото заключение не е поставена дата на изготвянето му. На тези доводи законосъобразен отговор е даден в определенията на първия съд – л. 340 гръб от съдебното дело. Това е така, защото на вещото лице е връчено срещу подпис постановлението за назначаване на експертизата – л. 53 от т. 4 от досъдебното производство, запознато е с правата и задълженията си и отговаря на условията на процесуалния закон. Тези обстоятелства се установяват от проведения разпит на д-р К. по тези въпроси, като отговорите са коректно отразени в съдебния протокол. Въпреки, че формално датата на изготвяне на писменото заключение не е поставена, времето на представянето му пред органите на досъдебното производство може да бъде определено от съставената и представена на разследващите органи от вещото лице справка-декларация по Наредба № 2 от 2015 г. от 23.06.2020 г. – л. 63 от том 4 на досъдебното производство.

Следва да се отбележи, че въпроси за процесуални нарушения при допускане и приемане на съдебномедицинските експертизи не са поставяни от защитника пред въззивния съд. Същевременно не са релевирани и никакви конкретни твърдения за наличие на основания по чл. 148 НПК, които да са налагали отвод на вещите лица – д-р Д. и д-р К., съответно определяне на вещи лица от друг съдебен район.

По отношение на доводите в жалбата на подсъдимия, че въззивният съд незаконосъобразно е възприел като способ за доказване заключенията на съдебномедицинските експертизи, в решението на апелативния съд се съдържат обстояйни мотиви. Подробно (л. 14 – л. 18 от въззивното решение, л. 65 гръб – л. 68 от съдебното дело по в.н.о.х.д. № 92/2023 г. на АС Велико Търново), съдът е обсъдил доказателственото значение на отделните заключения на съдебномедицинските експертизи, като е открил тяхната роля при установяване на съществените елементи от обективната и субективна страна на престъплението. Същевременно не се установяват противоречия или необоснованост на заключенията, които да са налагали допускане на повторна експертиза, поради

което както първият, така и вторият съд са спазили стриктно процесуалната норма на чл. 153 НПК.

2. Второто възражение в касационните жалби, касаещо процесуалната законосъобразност на дейността на въззивния съд се свежда до твърденията, че въззивното решение не съдържа мотиви относно авторството, формата на вината, правната квалификация на деянието, наложеното наказание, както и че липсва обсъждане на доказателствата от апелативния съд.

Касационният съдебен състав намира това възражение за неоснователно.

Съдържанието на атакувания въззивен съдебен акт отговаря на изискванията, поставени в нормата на чл. 339, ал. 1 и ал. 2 НПК. Апелативният съд е изложил възприетата от него фактическа обстановка въз основа на собствен анализ и оценка на събраните по делото доказателствени източници; обосновал е правните си изводи, както и наложеното на подсъдимия наказание и е отговорил подробно на направените от подсъдимия и неговия защитник възражения. ВКС би се съгласил с възражението на защитата, но само ако липсва изобщо обсъждане на направените в жалбите и пледоариите доводи и възражения, или ако обсъждането им от съда е толкова повърхностно и декларативно, че на практика се приравнява на липса на мотиви. В конкретния случай не се наблюдава подобно нарушение да е допуснато от апелативния съдебен състав, който е изпълнил задължението си по чл. 339, ал. 2 НПК, като е посочил основанията, поради които не приема доводите, изложени във въззивната жалба.

В мотивите на въззивното решение са изложени съображения по основния въпрос за авторството на престъплението – съдът е оценил съвкупността от доказателствените материали като е съобразил процесуалните правила за обективно и всестранно изследване на всички обстоятелства по делото. Частичните обяснения на подсъдимия са съпоставени с производните по своя характер показания на неговата майка – свидетелката С. И.. Същевременно показанията на И. са формалнологически синхронизирани със заключението на техническата експертиза (т. 4, л. 101 – 108 от досъдебното производство), което е изследвало вещественото доказателство, представляващо звукозапис на разговора между подсъдимия и оператора на тел. 112. В този разговор, проведен на 25.05.2020 г., 10:53 часа, подсъдимият съобщава на диспечера на тел. 112, че починалата П. Д. е бита; че не е в съзнание; че има рани по ръцете, краката, главата; че той я е бил. Същевременно в този разговор е записан и женски глас, чийто реплики напълно съответстват на казаното от свидетелката И. в нейните показания.

В касационната жалба се излагат аргументи, че апелативният съд не е изключил от доказателствения материал по делото показанията на свидетелите М. и Ч. – полицейски служители, които са пристигнали на местопроизшествието и са възприели извънпроцесните самопризнания на подсъдимия. Апелативният съд е приел, че показанията на двамата свидетели, които възпроизвеждат извънпроцесни признания на подсъдимия, от гледна точка на практиката на ВКС не следва да се вземат предвид. Поначало съобразно чл. 118, ал. 1, т. 3 НПК не съществува забрана за служителите на МВР, които са присъствали при извършване на оглед, претърсване и изземване да имат качество на свидетели в наказателното производство. Съществено значение при оценката на показанията на М. и Ч. има обстоятелството, че към момента на провеждане на разговора им с подсъдимия, към него вече е било отправено подозрение, че е извършител на деянието. Казано по друг начин показанията на полицейските служители съдържат извънпроцесуалните самопризнания на подсъдимия, които обаче са дадени в противоречие с основните положения, гарантиращи правото на защита – И. не е запознат с правото си да не се самоуличава, както и не му е осигурен защитник.

Така в решение от 25 октомври 2013 г. (Решение № 391 от 25.10.2013 г. на ВКС по н.д. № 1220/2013 г., III н.о.) Върховният касационен съд постановява, че свидетелските показания на полицейски служител относно самопризнанието на обвиняемия са предназначени да „заменят“ самото самопризнание, което е направено в нарушение на процедурните изисквания. В този смисъл това доказателствено средство е имало за цел да „заобиколи закона“. Подобен подход е приложен и в решението Д. М. срещу България на ЕСПЧ от 8 март 2018 г. – § 64 - § 72. Така в решение № 147 от 9.10.2018 г. на ВКС по н.д. № 737/2018 г., III н.о. се приема, че законосъобразността на позоваването на извънпроцесуалните признания на подсъдимия е поставено под сериозно съмнение, особено след осъдителното решение на ЕСПЧ по делото Д. М. срещу България.

В този смисъл съображенията на апелативния съд, че в тази част показанията на М. и Ч., доколкото съвпадали с обясненията на подсъдимия пред съда и с показанията на свидетелката И., следва да се приемат за годни доказателства, са в противоречие с процесуалния закон. Това процесуално нарушение на втората инстанция не се отразява на крайните изводи на съда, поради което касационният състав го прие за несъществено.

Съществена роля при установяване на авторството на деянието втората инстанция е отредила на веществените доказателства – многобройните следи от кръв и биологичен материал, иззети при огледа на местопроизшествието, при огледа на трупа на починалата, и на доброволно предаденото от подсъдимия средство на престъплението. Веществените доказателства, от своя страна, са били изследвани при използване на специални знания, резултатите от които са отразени в заключенията на ДНК и техническите експертизи.

Апелативният съд е дал обстоен отговор на възражението на защитата за процесуалната неиздържаност на протокола за доброволно предаване, с който подсъдимият е предал на свидетеля М. един брой метална шина с широчина 0.10 м и дължина 0.60 м. – л. 24 от том 1 на досъдебното производство. Протоколът за доброволно предаване е писмено доказателство, с което се удостоверяват фактическите действия по предаване, респективно приемане на вещевени предмети, които имат значение за установяване на релевантните обстоятелства по делото. Писменото доказателство е валидно и не възникват съмнение за неговата достоверност, тъй като документът е подписан от предаващия и приемащия, чиято самоличност е установена, вещта е описана с индивидуализиращи белези. Протоколът е съставен на 25.05.2020 г., като на същата дата – 25.05.2020 г. в 17 часа свидетелят М. е предал на разследващия полицай Г. И. доброволно предадената от подсъдимия вещ. Съответно на 27.05.2020 г. разследващия полицай И. е предал вещественото доказателство (плоска метална пръчка) на водещата разследването Д. М. – л. 87 – л. 89 от том 3 на досъдебното производство. Водещата разследването М. е предала на вещото лице Т. веществените доказателства на 17.06.2020 г. – л. 66 гръб от том 4 на досъдебното производство, включително и металния предмет, доброволно предаден от подсъдимия. В този смисъл въззивният съд законосъобразно е приел, че не са налице процесуални нарушения при приобщаването на вещественото доказателство към материалите по делото.

Заключението на ДНК експертизата на веществените доказателства – доброволно предадената от подсъдимия метална шина; иззетите при огледа на стаята, в която е намерен трупа на починалата – нокти от дясната и лява ръка на трупа на П. Д., бельо на починалата, чаршаф, с който е била завита жертвата – установява, че по всички описани и изследвани вещи е доказана кръв на П. Д., както и сперма и биологичен материал на подсъдимия Г. И..

По отношение на механизма на деянието апелативният съд мотивирано се е доверил на подробните и обосновани заключения на съдебномедицинските експертизи, които детайлно е обсъдил в атакуваното решение, включително и за несъмнено установеното фактическо положение за наличие на причинна връзка между деянието на подсъдимия на 24.05.2020 г. и настъпилата на 2.06.2020 г. смърт на П. Д..

Крайното заключение на въззивната инстанция, че подсъдимият И. е автор на инкриминираното му деяние, се основава на цялостен анализ на относимите доказателства, който е осъществен при спазване на процесуалните правила за тяхната обективна и всестранна оценка. Несъмнено установените положения, че в инкриминираното време и на инкриминираното място са присъствали само подсъдимия и жертвата; че установените увреждания по тялото на починалата отговарят да са нанесени с доброволно предания от подсъдимия предмет; че биологичните следи на подсъдимия и жертвата са открити на местопроизшествието; че подсъдимият е съобщил на майка си и на оператора на тел. 112 за извършеното деяние – законосъобразно са интерпретирани от въззивната инстанция, с което е спазен процесуалният стандарт на чл. 303 НПК за несъмнено доказване на обвинението.

Неоснователно е възражението в касационните жалби за липса на мотиви във въззивното решение и по въпросите за правната квалификация и наказанието. Апелативният съд е изложил съображения за наличието на обективните и субективните признаци от състава на престъплението по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 и пр. 4, вр. с чл. 115 НК, включително и по довода на защитата за наличие на умисъл за телесна повреда, а не за убийство. Подробни са мотивите и за наложеното наказание, включително и за съдебния статус на подсъдимия, както и за останалите смекчаващи и отегчаващи отговорността на подсъдимия обстоятелства и за вида на определения вид наказание.

В обобщение ВКС приема, че обсъждането на основните доказателствени материали за авторството – обясненията на подсъдимия, показанията на свидетелката И., заключенията на техническата, ДНК и съдебномедицинските експертизи, протоколите за оглед на местопроизшествието, доброволно предаване, е извършено от апелативния съд при стриктно съблюдаване на процесуалните правила, визирани в чл. 13, чл. 14 и чл. 107, ал. 5 НПК. Въззивната инстанция е провела всестранно и пълно изследване на обстоятелствата по делото, поради което е достигнало до разкриване на обективната истина по случая. Не се констатира от ВКС превратна или в противоречие с правилата на формалната логика оценка на доказателствения обем, чиято интерпретация е в съответствие с действителното му съдържание.

II. По касационното основание за приложение на закона – чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК

Твърдението на защитата, че апелативният съд не е приложил правилно закона се свежда до поддържане на тезата, че подсъдимият трябва да отговаря за причинена умишлена телесна повреда, а не за смъртта на жертвата.

Както се посочи и по-горе въззивният съд е установил вярно фактите по случая при спазване на процесуалните правила за допускане, събиране и оценка на доказателствените материали по делото. Към законосъобразно установените факти апелативният съд е приложил правилно материалния закон, като съобразявайки трайната практика на ВКС, е обосновал наличието на обективните и субективни елементи на престъплението по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 и пр. 4, вр. с чл. 115 НК.

Подсъдимият И. е нанесъл тежък побой на починалата П. Д. – установени са множество увреждания по цялото тяло на жертвата, вследствие на удари от подсъдимия с ръце, крака, в околни предмети, пода и метален предмет. Смъртта е настъпила поради наслагване на ефекта и резултатите от множеството удари. Непосредствената причина за смъртта е мозъчното размекване на паренхимата на всички дялове на главния мозък, което е резултат на притискане на мозъка от развитието на тежък мозъчен оток, причинен от усложнение на черепно-мозъчната травма и травматичния шок. Наличието на причинна връзка между нанесения от И. побой и претърпените от Д. увреждания и настъпила смърт, е несъмнено установена.

При това положение съдебната практика е константна, че се касае за умисъл за убийство, а не за телесна повреда. Така в решение 163-88-I на ВС се приема, че когато деецът причинява множество телесни увреждания на жертвата с нанасяне на тежки удари върху жизненоважни центрове на тялото, в резултат на което настъпва смъртта, е налице умисъл за убийство, а не за причиняване на телесна повреда. Това е така, защото в съзнанието на дееца се съдържат представи, че с деянието се причиняват телесни увреждания на жертвата, които са несъвместими с живота.

Наред това, въззивният съд законосъобразно е преценил, че използваните средства, множеството удари по цялото тяло, включително удари по главата и други жизненоважни органи на тялото, са несъмнено сочещи, че деецът е съзнавал настъпването на смъртта на жертвата като резултат от действията му. В този смисъл ВС акцентира в решение 574-75-II, че когато деецът иска да нанесе побой на жертвата, но ѝ причинява такива телесни увреждания, от които той съзнава, че може да настъпи смъртта ѝ, и желае настъпването на този резултат, умисълът за причиняване на телесна повреда прераства в умисъл за лишаване от живот.

Съобразени със закона са и изводите на апелативния съд, че смъртта на жертвата е била неминуема последица на побоя, а обстоятелството, че поради лекарска намеса животът на П. Д. е бил изкуствено удължен за известно време, не променя правната квалификация на деянието като умишлено убийство.

Мотивирани и съобразени с трайната практика на ВКС са и правните изводи на апелативния съд относно квалифициращите деянието признаци – убийството да е извършено по особено мъчителен начин за убийтия и с особена жестокост. По тези въпроси в решението са изложени подробни съображения, преповтарянето на които не е необходимо.

III. По довода за явна несправедливост на наказанието – чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК

В жалбите на защитника и подсъдимия се поддържа наличието на касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК – явна несправедливост на наложеното на подсъдимия наказание доживотен затвор.

Твърди се, че апелативният съд не е взел предвид при индивидуализацията на наказанието изключително доброто процесуално поведение на подсъдимия, съдействието му на медицинския екип от Бърза помощ, факта, че не е осъждан и не е търпял наказание лишаване от свобода; че съдът не е обърнал внимание на особеното мнение по наказанието, изразено от професионалните съдии от първата инстанция, за това че справедливото наказание е 18 години лишаване от свобода, а не доживотен затвор.

Общото недоволство на подсъдимия и неговия защитник от вида на наложеното наказание доживотен затвор позволява съвместното им обсъждане.

Поначало правилно въззивният съд е открил съществените елементи, които определят възможността за налагане на наказанието доживотен затвор по чл. 38а,

ал. 2 НК. Необходимо е да се установи, че конкретното престъпление е изключително тежко. Това означава многобройност или изключителност на отегчаващите отговорността обстоятелства, което радикално да отличава престъплението от обичайните с тази квалификация. Изключителната тежест на престъплението е възможно да се обоснове с наличието на множество квалифициращи обстоятелства, с начина на извършването му, с данните за обществената опасност на дееца, като винаги подлежи на конкретна фактическа оценка.

Касационният съд се съгласява с извода на апелативната инстанция, за това, че извършеното престъпление е изключително тежко. Това се обуславя от наличието на два квалифициращи деянието признака – убийството е извършено по особено мъчителен за убитата начин и с особена жестокост. Както обосновано е открил въззивният съд обстоятелствата, при които е извършено деянието го характеризират като изключително тежко в сравнение с други случаи на престъпления по чл. 116, ал.1, т. 6, пр. 3 и пр.4, вр с чл. 115 НК:

- подсъдимият е упражнявал и друг път физическо насилие спрямо жертвата – по този въпрос данни се съдържат в показанията на свидетелите Г. К. (вуйчо на починалата), И. Д. и Б. И. – познати на подсъдимия, които са възприели следи върху лицето на П. Д. от нанесен побой, както и са присъствали на 23.05.2020 г. на случай на упражнено насилие от подсъдимия спрямо жертвата;

- за Г. И. са събрани доказателства, че е агресивен и упражнява насилие спрямо свои съседи и съселяни – показанията на свидетелите Д. и И., данните от характеристикната справка;

- основателно въззивният съд е приел, че подсъдимият е осъждан – видно от справката му за съдимост той е осъждан за съвкупност от престъпления по чл. 195, ал. 1, т. 4 НК, чл. 251, ал. 1 НК и чл. 198, ал. 1 НК, за които му е наложено наказание лишаване от свобода. Независимо от отдалечеността във времето на това осъждане, за него не е изтекъл срокът по чл. 88а, ал. 1 НК и той не е реабилитиран. В съвкупността се включени осъждания за престъпления против собствеността, едно от които е свързано с упражняване принуда – сила и заплаха спрямо жертвата;

- начинът на извършване на деянието го характеризира като изключително тежко – подсъдимият е упражнил спрямо жертвата брутална, безпощадна, с нищо непредизвикана агресия. Той е нанесъл най-малко 20 удара по двата долни крайника на П. Д.; 13-14 удара с металния предмет по горните крайници на жертвата; най-малко 30 удара с металния предмет в областта на лявото бедро, които са причинили масивен хематом; десетки удари в областта на главата и други части на тялото. Касае се за множество увреждания по всички части на тялото на жертвата – глава, гърди, корем, пояснотазова област, крайници – и по всички повърхности на тялото – предно, задно, странично. Подсъдимият е нанесъл множество удари във всяко положение на починалата – права, седнала, легнала, сгъната в кръста, със сгънати ръце и крака. Морфологията на травмите установява, че по-голямата част от ударите са нанесени с различни части на металния предмет, други удари са нанесени с невъоръжена ръка – шамари, юмруци и/или крак, имало е блъскане на главата и тялото в пода, стените на стаята или в околни предмети;

- фактите, обосноваващи двата квалифициращи признака – особена жестокост на дееца и особено мъчителен за жертвата начин, обосноват значително превишаване на минималните изисквания за тяхната съставомерност по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр.3 и пр. 4 НК.

Съдебното минало и данните за личността на подсъдимия, обсъдени по-горе, не може да мотивират извод за необратимост на престъпните навици на И. и невъзможност за постигане на индивидуалната цел по чл. 36 НК. В този смисъл

наложеното наказание доживотен затвор ще изключи възможността И. да пребивава в обществото до края на живота му, но това положение ще подлежи на ревизия след поне 20 години и то при условията на чл. 38а, ал. 3 НК и в производство по реда на глава 35, раздел 5 от НПК.

Предвид изложените съображения ВКС приема, че наложеното на подсъдимия И. наказание доживотен затвор е справедливо – необходимо и достатъчно за реализиране на целите по чл. 36 НК.

Неоснователни са доводите на подсъдимия и защитника му, че въззивният съд не е обсъдил аргументите в особеното мнение към присъдата, както и че не е взел предвид смекчаващите отговорността на подсъдимия обстоятелства.

Посткриминалното поведение на И. – телефонното обаждане до майка му сутринта на 25.05.2020 г. и на тел. 112, доброволното предаване на средството на престъплението, добросъвестното му процесуално поведение – е отчетено от въззивния съд. Посочените смекчаващи отговорността на И. обстоятелства не са от естество да променят крайния извод за изключителна тежест на престъплението, извършено от него, респективно да обосноват налагането на наказание различно от доживотен затвор. В този контекст апелативният съд е обсъдил аргументите в особеното мнение към присъдата на съдиите от първата инстанция, като мотивирано не ги е възприел, съответно е изложил надлежни съображения за вида на законосъобразното наказание, което подсъдимият И. трябва да понесе.

С оглед изложените съображения ВКС счита, че в рамките на възложената му компетентност и предоставените от закона правомощия следва да остави в сила атакувания акт на Апелативен съд – Велико Търново по в.н.о.х.д. № 92/2023 г., с който е потвърдена присъда № 39 от 28.11.2022 г., постановена по н.о.х.д. № 393/2021 г. по описа на Окръжен съд – Плевен.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК Върховният касационен съд, трето наказателно отделение,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 99 от 27.07.2023 г., постановено по в.н.о.х.д. № 92/2023 г. по описа на Апелативен съд – Велико Търново, Наказателно отделение, 2. наказателен състав.

Настоящото решение не подлежи на обжалване и протестиране.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЧЛЕНОВЕ: 1. 2.